

PROTOKOLL

Typ av möte: Beredningen för Hållbar utveckling

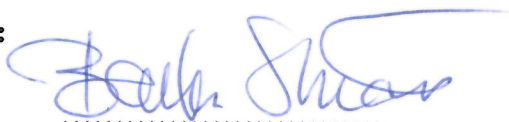
Mötesdatum: 2013-09-10

Plats och tid: Krokhöjden ÖF-1, Nacka stadshus, kl 16.00–18.00

Närvarande: Mats Gerdau
Stefan Saläng
Cathrin Bergensträhle
Leif Holmberg
Gudrun Hubendick
Kaj Nyman
Per Chrisander
Staffan Waerndt
Björn Strehlenert
Gunilla Grudevall-Steen
Eva Närvä-Eickenrodt
Anders Tiger
Hans Wigren
Klara Palmgren-Broryd, stadsutvecklingsstrateg
Ann-Christin/Anki/ Rudström, samordnings- och utvecklingsenheten
Jessica Röök, samordnings- och utvecklingsenheten
Örjan Lönngren, Stockholms stad
Barbro Strååt, sekreterare

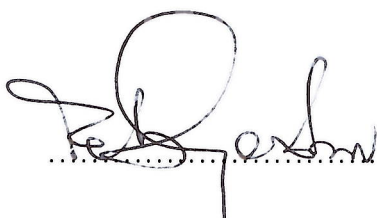
Underskrifter:

Sekreterare:

Datum:

Ordförande:

Ärenden

1. Mats Gerdau öppnar mötet.

För nästkommande möte har tema redan spikats. (Klimatanalys och energianvändning i egna fastighetsbeståndet.) Vid förfrågan kom flera förslag om ämnen att ta upp på Hållbarhetsberedningen framöver:

- Strategier inom det sociala hållbarhetsbegreppet, exempelvis för att minska skillnaden i livslängd inom Nacka kommun.
- Biogas, kopplat till Kil verksamhetsområde i Boo.
- Hållbara transporter inom Nacka som geografiskt område, ex.vis i 20-års perspektiv. Hur jobba strategiskt med detta i klimatanalys och översiktsplaner?
- Bostadsbyggnation vid stora, hårt trafikerade, leder med bullerproblem.

2. Vad innebär det att bygga stad ur ett hållbarhetsperspektiv?

Klara Palmgren-Broryd och Anki Rudström

Anki inledde med en PowerPoint om hållbarhetsbegreppets tre delar, vad det är och vad det innebär i Nacka. Det behövs mer utvecklingsarbete. Klimatanalys och – program är en del i det arbetet. Frågorna behöver också lyftas i olika sammanhang och konsekvenserna förklaras och diskuteras. Nacka kommuns övergripande mål och styrprinciper är givna utgångspunkter. Det viktiga är inte hur vi definierar hållbarhet utan vad vi fyller det med för innehåll. Många aktiviteter i form av avfallsplan, lokala miljömål med mera är på gång. Anki nämner också de 12 framtagna riktlinjer för ett hållbart byggande i Nacka, vilka bland annat använts inför byggandet av studentbostäderna i Ektorp.

Klara inleder sin workshop men en PowerPoint-presentation om framtidens täta och blandade stadsbyggande i Nacka. Hur skall hållbarhetsperspektivet synas och den vision vi har i Nacka implementeras i stadsbyggandet, nu företrädesvis västra Sicklaön, inkluderat Bergs oljehamn och fram till Nysätra och Saltsjöbadsleden. Tunnelbanan till Nacka kommer innebära 14.000 nya bostäder på Sicklaön. Hur ska vi behålla Nackas speciella karaktäristika, med naturtillgångarna och skärgården som överallt finns nära. Hur länka ihop områdena avgränsade av vägar och av terrängen? Är Nacka Forum ett typiskt offentligt rum i Nacka? Hur klarar vi av att utveckla välfärdstjänsterna, exempelvis förskoleområden och äldreboenden i den täta staden? Att fånga hållbarhetsperspektivets alla tre delar, miljömässigt, ekonomiskt och socialt, i den täta staden, är den utmaning vi står inför. I detta arbete försöker vi hitta arenor för dialog, samspel och medskapande. Ett exempel är inbjudan till förskolor och skolor att medverka i olika former. Klara gick vidare med workshop: Hållbarhetsberedningens politiker fick sätta mål inom alla tre perspektiven för hållbar utveckling, så många man ville. Ett mål per lapp. Lapparna fördelades på de olika områdena på whiteboarden, varefter deltagarna fick 5 prickar var att fördela på de mål de gav högst prioritet. Klara och

Anki kommer sammanställa resultatet och efter önskemål från deltagarna skicka sammanställningen på en remissrunda för eventuella kompletteringar/förtydliganden till de deltagande politikerna.

3. Energi- och klimatarbetet i Stockholm stad.

Örjan Rönngren

Stockholm stad strävar i sitt energi- och klimatarbete mot stadens Vision 2013, bl.a. genom en aktionsplan och åtgärdsprognoser, vilka nu håller på att revideras. Se bifogad PowerPoint-presentation. Planer och prognoser anpassas till mandatperioderna, med ett års förskjutning. För aktionsplanerna är nyckelordet ”ska”. 3,64 ton CO² per år släpps ut för varje mantalsskriven person i Stockholm stad idag. Indirekt energianvändning, konsumtion, ingår inte. I beräkningarna ingår allt inom ”stadsmurarna”, och man använder sig av SLB:s avancerade datorprogram avsedda för beräkningar av luftföroreningsmål.

I aktionsplanen, ÅKE, (Åtgärdsplan Klimat och Energi) analyseras rubrik för rubrik inom varje område. Basår med mål och listade åtgärder för att möta målen kompletteras med utblickar framåt. Bedömda investeringskostnader ligger utanför ÅKEs ansvarsområde. Miljöenheten har heller inte den kompetensen. 5 miljoner kronor ville konsulter ha för att räkna på kostnaderna i åtgärdsprogrammet. De årliga uppföljningarna rapporteras till nämnderna. 2012 reviderades ÅKE och antogs, tillsammans med Miljöprogrammet, av kommunstyrelsen i Stockholms stad. Nästa år revideras planen för att gälla t.o.m. 2019.

För att fasa ut fossila bränslen till 2050 har Miljöförvaltningen tagit fram en konkret plan, som successivt stäms av med politikerna. Stora energibesparingar behövs för att uppnå målen. Att halvera energiförbrukningen genom effektiviseringar, vilket riksdagen beslutat, bedöms inte som realistiskt. Men byggnader tillhörande Stockholms stad ska energieffektiviseras till 35 % av dagens förbrukning, inkluderat nyproduktionen. Tillsammans med fastighetsbolagen har Stockholms stad kommit fram till att där, ungefär, går gränsen för lönsamhet. Andra sätt att återvinna all slags plast behövs. Nu återanvänds plast 7 gånger och därefter bränns den till koldioxid och vatten.

Transporter av olika slag står för mycket av energiåtgången. Effektivare godstransporter behövs liksom en fördubbling av kollektivtrafiken. Privatbilismen kommer inte att få plats inom målen för klimatarbetet. Resandet inom staden ö.h. behöver minskas. Att cykla eller promenera, men också att jobba hemifrån i större utsträckning, ingår i åtgärdsförslagen. Studentprojekt kring hur transportfrågorna för Stockholms stad ska lösas pågår också.

För bebyggelsen av nya bostadshus i Djurgårdsstaden har Stockholms stad, tillsammans med byggherrarna, satt krav om energianvändning till 55kWh/m², till ca 5 % merkostnad. Däri ingår också krav att bebyggelsen skall generera energi, ett krav som dock inte gäller hela staden. Stockholms hoppas vid dagens exploateringskrav minska energianvändningen successivt till 40kWh/m² år 2030 och 30kWh/m² år 2050.

Miljöförvaltningen i Stockholm har arbetat fram en modell att konkretisera och göra CO² utsläppen lättförståeligt kopplade till våra vardagliga handlingar, Klimatvågen. Observera att hälften av den i materialet redovisade minskningen av CO² halten per invånare beror på befolkningsökningen.

I den efterföljande diskussionen sades att vissa investeringar, som de stora kringlederna, renderar mer utsläpp, men Gudrun Hubendick framhöll att vi också bör räkna på vad det kostar om vi *inte* gör investeringar. Leif Holmberg var imponerad av det material som presenterades, och skulle vilja se workshops kring detta för både politiker och tjänstemän i Nacka.

För att möta svårigheterna att få med transportsidan och bostadsrättsföreningarna i energieffektiviseringskraven, då det krävs stora kapitalinsatser med långa avskrivningar, föreslogs statliga långsiktiga lånemöjligheter för investeringar. På Stefan Salängs fråga om fler exempel på kommuner eller städer som jobbar med bra energieffektiviserings- och klimatarbete svarar Örjan Lönngren att Växjö, en liten stad, har små resurser men jobbar mer ”nära” med i stort sett samma resultat. Det finns dock inte många som analyserat på sådant genomarbetat sätt som Stockholms stad gjort i ÅKE. De naturvetenskapliga beräkningar som ligger till grund för det realistiska plan- och analysarbetet har gjort att ÅKE ses som ”outstanding” inom Borgmästareavtalet inom EU. Men som Stefan Saläng påpekade behövs samarbete regionalt inom energi- och klimatfrågan. En motsvarande regional plan skulle behövas.

Diskussionen avslutas med en önskan om att kunna inkludera ekonomin i arbetet för att få en mer realistisk bild av hur arbetet måste och kan bedrivas.

4. Efterföljande diskussion och nästa möte.

Mats Gerdau

Diskussion om framtida ämnen för beredningens möten togs redan vid mötets inledning.

Nästa möte, 10 december 2013, kl 16.00–18.00, kommer att handla om Nacka kommuns arbete med klimatanalys och energianvändningen i det egna fastighetsbeståndet.